

Jan Adriaensen: 'Voerefficiëntie was in de varkenshouderij altijd al belangrijk, die kennis gebruiken we nu voor de koeien'

Het begint met voer

In 2015 nam de familie Adriaensen de nieuwe ligboxenstal met melkrobots in gebruik. Het bedrijf groeide van 55 naar 150 koeien en wist ook de productie flink op te schroeven. Met meer ruimte voor de dieren weten de veehouders een nog hogere voerefficiëntie te bereiken.

tekst **Diane Versteeg**

Eén voor één druppelen vader Jan (51) en zoons Maarten (28) en Jelle (25) binnen en nemen plaats aan de koffietafel bij moeder Greet Adriaensen (51). Maarten zit sinds 2007 in maatschap met zijn vader en moeder en is de veehouder van de toekomst. Acht jaar geleden maakte Veeteelt al eens een reportage bij de familie, sindsdien is er veel veranderd. Er

staat een nieuwe stal met twee melkrobots, het koppel groeide van 55 naar 150 koeien en de jaarproductie steeg van 9350 kg naar ruim 10.000 kg melk. 'Mijn vader begon in 1985 met een zeugenbedrijf, drie jaar later kwamen daar vleesvarkens bij en in 1990 werd de eerste melkveestal gebouwd', vertelt Maarten. 'Nu wil ik door met de melkkoeien

en mijn vader moet vanwege zijn gezondheid wat afbouwen. Met het oog op de toekomst is de stal zo gebouwd dat ik grotendeels zelf het werk kan doen en geen personeel hoeft aan te nemen.'

Om zes uur voeren

De koeien lopen nu bijna een jaar in de stal die op 18 september aanstaande open is voor publiek tijdens de Vlaamse Dag van de Landbouw. Op 21 april 2015 ging de eerste schop de grond in, op 28 september – iets meer dan vijf maanden later – werden de koeien voor het eerst in de robots gemolken. 'De koeien wonden bijna sneller dan wij', lacht Maarten. 'Onze dagindeling is ook niet veel veranderd. Nog steeds voeren we om zes uur 's morgens en om zes uur 's avonds.' Het is een bewuste keuze om twee keer per dag te voeren. 'Wat veel melkveehouders nog moeten leren, maar wat wij van-

Maarten en Jan Adriaensen

De familie Adriaensen groeide in 2015 naar een veestapel van 150 koeien. Kennis over voerefficiëntie uit de varkenshouderij passen de veehouders toe bij het melkvee.

Rijkvorsel

Aantal koeien:	143
Productie:	10.435 4,23 3,62
Grondgebruik:	74 hectare

Door geen ligboxen tegen de zuidwestkant te plaatsen blijven alle boxen ook bij slecht weer droog

De volledig geïsoleerde achterwand valt direct op in de 3+3 stal

Het propyleenglycol wordt met een klein buisje bij de brok gevoerd

Bij beide robots is een voorraad van 25 liter propyleenglycol beschikbaar

Extra foto's

Meer foto's zijn te vinden in de Veeteelt-app en op www.veeteelt.nl.

uit de varkenshouderij al kennen, is dat alles draait om voerefficiëntie', benadrukt Jan. 'Ook in slechtere tijden haal je daar de opbrengst vandaan. Want ja, ook hier is de melkprijs bar met 24 cent, maar dat maakt je kritisch op de kosten.' Voerefficiëntie gaat om de hoeveelheid melk die een koe uit een kilo voer haalt. 'Het moment van voeren is slechts de laatste stap om de voeropname te verbeteren. Het echte werk vindt plaats op het land, waar het gras en de mais optimaal moeten groeien om er voldoende rendement uit te kunnen halen', vervolgt Jan. De familie verwacht dit jaar nog een zesde snede gras van het land te kunnen halen. 'We bemesten drie keer per jaar met drijfmest: aan het begin van het jaar, na de tweede snede en begin augustus voor het laatst', laat Maarten weten. 'Na elke snede bemesten we het gras met NPK-kunstmest. Op deze manier kunnen

we de grasopbrengst sterk verhogen.' 'Onze voerkosten liggen op 14,60 euro per 100 kilo melk, vooral omdat we zelf veel landwerk doen en 24 hectare huiskavel hebben', vult hij aan. Naast een schudder en een hark beschikt de familie over drie trekkers, een mestinjecteur, een ploeg en een cultivator. 'De loonwerker komt hier alleen om gras en mais te hakselen en mais te zaaien', zegt Jan.

Niet elk jaar een kalf

Sinds de nieuwe stal werd betrokken, komen de dieren niet meer buiten. Een bewuste keuze waarbij de voerefficiëntie vooropstond. 'Beweiden is de goedkoopste manier om het gras in de koe te krijgen. Maar de voerkwaliteit is lastiger te borgen', zegt Maarten.

Het rantsoen, dat met een veertien jaar oude voermengwagen voor de koeien wordt gebracht, bestaat uit 10 kg gras, 24

Veel landwerk doen de ondernemers zelf

De koeien liggen in boxbedekking van gedroogd tomaten- en paprikaloof

In de oude melkstal is recent huisvesting voor nuchtere vaarskalveren gerealiseerd

kg mais, 1,5 kg soja, 3 kg droge perspulp, 1,2 kg tarwe, 70 gram gist, 40 gram koolzaadstro en 20 gram mineralen per koe. 'In de voermengwagen komt daar 250 kilogram water bij. Na het mengen ontstaat een homogeen mengsel waarin ook de losse producten beter blijven plakken. Dat gaat selectie aan het voerhek tegen', licht hij zijn rantsaensamenstelling toe. 'We kuilen het gras liever iets te droog in. In de voermengwagen wordt het met een beetje extra water al snel weer smakelijk.' Restvoer gaat naar het drachtige jongvee.

De Adriaensens realiseren een tussenkalfstijd van 385 dagen. 'Vanaf zestig tot tachtig dagen worden de dieren opnieuw geïnsemineerd, afhankelijk van de dagproductie', zegt Maarten. Hij zet de dieren gemiddeld vier weken voor afkalven volledig droog. Koeien met een hoge productie zet hij met de juiste robotinstellingen in enkele dagen droog door ze eerst één keer per dag en vervolgens één keer per twee dagen te melken.

'Antibioticavrij droogzetten vind ik nog een uitdaging. Dat zullen we in Vlaanderen ook meer moeten gaan doen, maar voorlopig zet ik elke koe nog met antibiotica droog.' Met succes, want het celgetal ligt al lange tijd rond de 100. 'Dat houden we laag, mede door de boxbedekking

van gedroogd tomaten- en paprikaloof. In acht tot negen weken tijd gebruiken we hiervan zo'n vijftien ton om de diepstrooiselboxen aan te vullen. Eén keer per week gaat daar kalk bij.'

Energiedrank voor opstart

In de nieuwe 3+3 ligboxenstal koos de familie Adriaensens vanwege het koecomfort voor diepstrooiselboxen, volledige isolatie, energiezuinige tl-balken met zacht licht op een lichtsensoren, een mestrobot en veel ruimte achter het voerhek en tussen de 1,1 meter brede ligboxen. In de oude stallen kwam ruimte voor het jongvee. In de oude melkstal realiseerde de familie recentelijk stalling voor nuchtere vaarskalveren om de jongveeopfok verder te optimaliseren.

Vanaf twaalf weken worden de kalveren gespeend en krijgen ze kalverbrok met een suikerlaagje, hooi en mais bijgevoerd. 'Mais krijgen ze als ze vijf dagen van de melk af zijn omdat ze het dan pas beter kunnen verteren', aldus Maarten. Hij streeft naar een afkalfleeftijd van 23 maanden, iets wat goed lukt nu het jongvee jaarrond op stal staat. 'Zo kunnen we de groei van het jongvee beter volgen en ze makkelijker tochtig zien.'

Een lagere afkalfleeftijd vraagt volgens de familie om extra aandacht voor een

goede start van de lactatie. 'Ook dat verbetert de voerefficiëntie', zegt Maarten. 'Per 100 kilo melk voeren we gemiddeld 14 kilo krachtvoer. Dat krijgen de koeien in de robot. Bij de opstart voeren we propyleenglycol, een soort energiedrank, bij de brok. Vaarzen krijgen dit tot tachtig lactatiedagen, melkkoeien tot veertig lactatiedagen', verduidelijkt hij.

Van rood- naar zwartbont

Naast voer en voerefficiëntie besteedt de familie veel aandacht aan fokkerij. Aan keuringen doen ze niet meer mee, maar bij de laatste bedrijfsinspectie scoorden 54 vaarzen nog 83,4 punten gemiddeld.

Waar er acht jaar geleden nog maar een enkele zwartbonte koe in de stal liep, zijn nu de roodbonte dieren in de minderheid. Vooral Greet vindt dat jammer. 'Ik zag toch graag roodbonten in de stal', lacht ze. 'Maar de nieuwe generatie heeft een ander inzicht.'

Maarten knikt instemmend. 'Ik kan binnen het stieraanbod roodbont niet vinden wat ik belangrijk vind in de fokkerij van de toekomst. Stieren moeten +1000 kg melk scoren, voor benen 102 en voor uier 106 en ze moeten positieve eiwitgehalten vererven', zegt hij. 'Op eiwit wil ik een stier nog wel eens het voordeel van de twijfel gunnen. Maar dan wel alleen in een gerichte paring met een koe die daar geen steken laat vallen.'

Veelgebruikte stieren zijn Pianoman, Atlantic, Stellando, Browning en Snowfever. 'Vaak al gekocht toen ze nog InSirestier waren. Ik kijk twee tot drie keer per week of er nieuwe talenten gespot zijn. Vanwege genomics is al snel duidelijk wat ze kunnen. En als je er vroeg bij bent, zijn de rietjes nog goedkoop.'

Dat uierkwaliteit belangrijk is, merken de Adriaensens juist nu ze met een robot melken. 'We weten nu pas wat goede uiers zijn', zegt Jan. 'De mooiste uier is niet altijd het gemakkelijkst te melken. Terwijl een robot wel continu moet kunnen melken om rendement te halen', zegt hij. 'We halen 33,4 kg melk gemiddeld per koe per dag', vult Maarten aan. 'De melksnelheid is met 2,9 liter per minuut hoog en zorgt ervoor dat we 67 koeien per robot kunnen melken', zegt hij. 'Dat is ook nodig als we in de toekomst met twee robots 4500 kg melk per dag willen produceren.'

Op de vraag of ze ooit nog terug willen naar een gewone melkstal klinkt het antwoord van de gehele familie ontkenkend. Vader Jan verwoordt het als volgt: 'Nee. De flexibiliteit die we door de melkrobots hebben gekregen, willen we niet meer kwijt.'